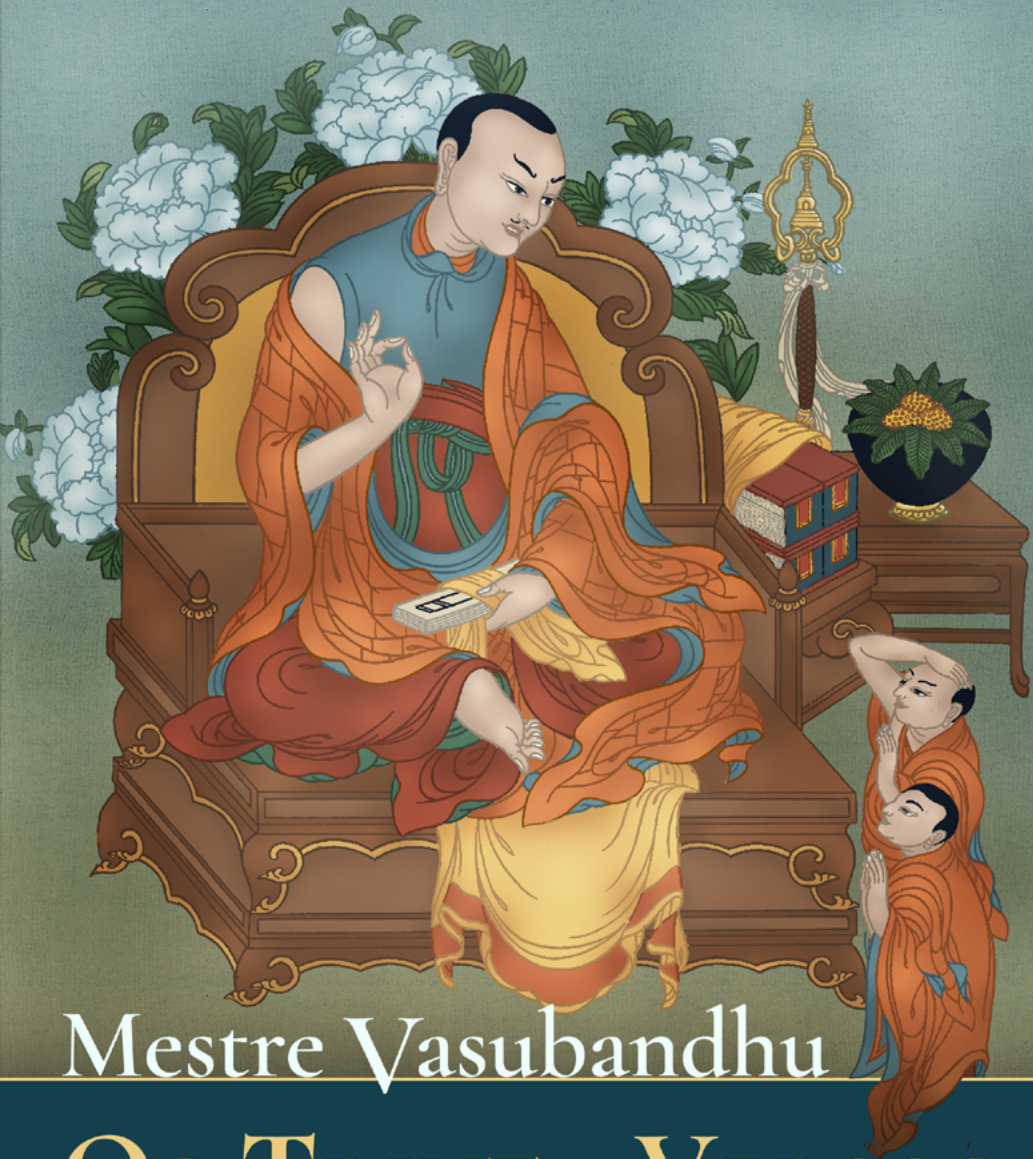

Mestre Vasubandhu

Os TRINTA VERSOS

Traduzido por Daniele Vargas e Drupchen Dorje

སུམ་ཅུ་པའི་ཆོག་ལེན་ཅུ་པ།

Os TRINTA VERSOS

MESTRE VASUBANDHU

Traduzido por Daniele Vargas e Drupchen Dorje

DHARMA EBOOKS

བྱ་གར་སྐད་བྱ། ཅིང་ཤི་ཀ་ཀྲ་རི་ཀྲ།
བོད་སྐད་བྱ། སུམ་ཅུ་པའི་ཆེག་ལེའུར་བྲས་པ།

No sânscrito: Trimśikākārikāh

No tibetano: Sum tchupei tsik leur djepa

No português: Os Trinta Versos

འཇམ་དབལ་གཞིན་རྒྱུར་བ་ལ་བྱུག་འཆལ་ལོ། །

Ao jovem Manjushri, eu presto homenagem.

(1) བདག་དང་ཆོས་སུ་ཉེར་འདོགས་པ། །སྣ་ཆོགས་དག་ནི་གང་བྱུང་བ། །

དེ་ནི་ནམ་པར་ཤེས་པར་གྱུར། །གྱུར་བ་དེ་ཡང་ནམ་གསུམ་སྟེ། །

Tudo aquilo que é imputado como “eu” e “fenômenos”,

E que ocorre de diversas maneiras,

É uma mudança na consciência.

Essa mudança é de três tipos:

- (2) རྣམ་པར་སྒྲིན་དང་རར་སེམས་དང་། ། ཡུལ་ལ་རྣམ་པར་རིག་བཤོ། །
དེ་ལ་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི། ། རྣམ་སྒྲིན་ས་བོན་ཐམས་ཅད་བ། །

Maturação, pensamento “eu”

E cognição dos objetos.

Dentre esses, a consciência base¹,

A maturação, é a que contém todas as sementes.

- (3) དེ་ནི་ལེན་པ་དག་དང་གནས། ། རྣམ་པར་རིག་པ་མི་རིག་བ། །
ཉག་རྩ་རིག་དང་ཡིད་བྱེད་དང་། ། རིག་དང་འདུ་ཤེས་སེམས་པར་ལྷན། །

Ela é desprovida de reconhecimento

Das fixações e da localidade²,

Sempre agregada à sensação, ao contato,

À atenção, à percepção e à volição.

- (4) དེ་ལ་ཚར་བ་བཏང་སྟོམས་ཏེ། ། དེ་ནི་མ་བསྐྱབས་ལུང་མ་བསྟན། །
རིག་ལ་སོགས་པའང་དེ་བཞིན་ནོ། ། དེ་ནི་རྒྱན་འབབ་ཚུ་བོ་བཞིན། །

¹ A oitava consciência.

² “Aqui, fixações são o apropriamento de algo, as tendências habituais da percepção conceitual do eu.” / “A localidade é o corpo, o qual é a forma dos órgãos sensoriais.” do comentário de Stiramati.

Ela é indeterminada e não obscurecida.³

É dotada de sensação neutra,

Tal como contato e assim por diante.

É como um rio que flui continuamente.

- (5) དག་བཅོམ་ཉིད་ན་དེ་ལྡོག་གོ། །དེ་ལ་གནས་ཏེ་རབ་འབྱུང་ཞིང་། །
དེ་ལ་དམིགས་ས་ཡིད་ཅེས་བྱ། །རྣམ་ཤེས་ངར་སེམས་བདག་ཉིད་ཅན། །

Ela cessa no estado de arhat.

A consciência chamada “mente [deludida]”⁴,

Que tem como natureza o pensamento “eu”,

Surge fixando-se e a apreendendo como sendo seu objeto.

- (6) བསྐྱིབས་ལ་ལུང་དུ་མ་བསྐྱན་པ་འི། །ཉོན་མོངས་བཞི་དང་རྟག་ཏུ་འགྲོགས། །
བདག་ཏུ་ལྟ་དང་བདག་ཏུ་མོངས། །བདག་རྒྱལ་བདག་ཆགས་འདུ་ཤེས་ས། །

Sempre associada aos quatro kleshas,

Os quais são obscurecidos e indeterminados -

A conceituação que a vê como “eu”, a delusão do “eu”,

O orgulho do “eu” e a fixação ao “eu”,

3 Indeterminada significa nem virtuosa nem não virtuosa. Não obscurecida significa que não impede a realização da libertação.

4 A sétima consciência.

- (7) གང་དུ་སྐྱེས་པ་དེའོ་འགཞན། །རེག་སོགས་ཀྱང་དེ་དག་བཙོམ་མེད། །
འགོག་པའི་སྒྲིམས་པར་འབྱུག་ལ་མེད། །འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ལམ་ནའང་མེད། །

Os quais são próprios de onde surgem –
E também associada ao contato e assim por diante.
No estado de arhat, na absorção da cessação,
E no caminho supramundano, ela é inexistente.

- (8) འདི་ནི་གྲུར་བ་གཉིས་པའོ། །གསུམ་པ་ཡུལ་རྣམ་བྱག་པོ་ལ། །
དམིགས་པ་གང་ཡིན་དེ་དག་སྟེ། །དག་དང་མི་དག་གཉི་ག་མིན། །

Essa é a segunda mudança.
Quanto à terceira⁵,
São as apreensões dos seis objetos.
As quais podem ser virtuosas, não virtuosas ou nenhuma.

- (9) ཀུན་རྒྱ་འགོ་དང་བྱེ་བྲག་ངེས། །སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་བ་དང་། །
དེ་བཞིན་ཉོན་མོངས་ཉི་ཉོན་མོངས། །ཚོར་བ་གསུམ་དང་དེ་མཚུངས་ལྡན། །

Correlatamente às apreensões,
Há os fatores sempre presentes, os fatores determinados,
O fatores mentais virtuosos, os kleshas,
Os kleshas secundários e as três sensações.

5 As cinco consciências do sentido e a sexta consciência mental.

- (10) དང་མིའི་རིག་ལ་སོགས་པ་དང་། །འདུན་མོས་ཐོན་དང་བཅས་པ་དང་། །
ཉིང་རེ་འཛིན་ཆོ་བྱེ་བྲག་ངེས། །དད་དང་ངོ་ཆ་ཁྲེལ་ཡོད་དང་། །

O primeiro é o contato e assim por diante.
Intenção, convicção, rememoração,
Samadhi e prajna são fatores determinados.
As virtudes são: devoção, recato e dignidade,

- (11) མ་ཆགས་ལ་སོགས་གསུམ་བཙོན་འགྲུས། །ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་དང་བག་ཡོད་བཅས། །
རྣམ་མི་འཆེ་དག་ཉོན་མོངས་ནི། །འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁོ་གཉི་སྤྲུག་དང་། །

Ausência de apego e os outros dois,
Diligência, maleabilidade, conscienciosidade,
E não-hostilidade.
As aflições são: apego, raiva, delusão,

- (12) ང་རྒྱལ་ལྟ་བུ་མེ་ཆོམ་མོ། །ཁྱོད་དང་ཁོན་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། །
འཆབ་དང་འཆོག་དང་སྤྲུག་དོག་དང་། །སེར་སྤྲ་དང་ནི་སྦྱར་བཅས་དང་། །

Orgulho, pontos de vista e dúvida.
Raiva, ressentimento, dissimulação
Agressividade verbal, inveja,
Mesquinhez e embustice,

- (13) གཡོ་རྒྱལས་རྣམ་འཛོལ་ཆ་མེད། །ཁྱེལ་མེད་སྤྱུགས་དང་ཚོད་པ་དང་། །
མ་དད་པ་དང་ལེ་ལོ་དང་། །བག་མེད་པ་དང་བརྗེད་ངས་དང་། །

Manipulação, vaidade, hostilidade,
Falta de consciência, falta de recato,
Agitação, preguiça, falta de fé,
Descuido, perda da rememoração,

- (14) རྣམ་གཡེང་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་དང་། །འགྲོད་དང་གཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཉེ། །
རྟོག་པ་དང་ནི་དཔྱོད་པ་དང་། །ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་གཉིས་རྣམ་གཉིས། །

Distração e desatenção.
Arrependimento e sono,
Conceitualização e análise.
Esses são os kleshas secundários e os pares têm dois aspectos.

- (15) ལྷ་རྣམས་རྩ་བའི་རྣམ་ཤེས་ལས། །རི་ལྷའི་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་བ་ནི། །
རྣམ་ཤེས་ལྷན་ཅིག་གམ་མ་ཡིན། །རྩ་ལ་རྒྱབས་རྣམས་རི་བཞིན་ནོ། །

Surgindo da consciência raiz
De acordo com as próprias condições,
As cinco consciências podem surgir juntas ou não,
Assim como ondas na água.

- (16) ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་ནི། །རྟག་ཏུ་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དང་། །
སྟོམས་པར་འབྱུག་པ་རྣམ་གཉིས་དང་། །སེམས་མེད་གཉིད་དང་བརྒྱལ་མ་གཏོགས། །

A consciência mental surge continuamente,
Exceto no Livre de Conceituações⁶,
Nas duas absorções, em um desmaio,
Ou então no sono inconsciente.

- (17) རྣམ་པར་ཤེས་པར་གྱུར་པ་འདི། །རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡིས་གང་། །
རྣམ་བརྟགས་དེ་མེད་དེས་ན་འདི། །ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ། །

Essa mudança da consciência é pensamento,
Tudo aquilo que ela pensa,
Não é existente.
É, portanto, mera cognição.

- (18) རྣམ་ཤེས་ས་མོན་ཐམས་ཅད་པ། །པན་ཚུན་དག་གི་དབང་གིས་ན། །
དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་འགྱུར་བར་འགྲོ། །དེས་ན་རྣམ་རྟོག་དེ་དེ་སྟེ། །

Devido à influência mútua,
A consciência que contém todas as sementes,

6 Uma área do quarto nível do Reino da Forma onde os meditadores não budistas que alcançaram a absorção livre de concepção (um estado de profunda absorção meditativa no qual o movimento da mente e os fatores mentais cessam completamente) renascem.

Transforma-se de tal e tal modo,
Então, os diversos pensamentos surgem.

- (19) ལས་གྱི་བག་ཆགས་འཛིན་གཉིས་གྱི། །བག་ཆགས་བཅས་པས་སྒྲ་མ་ཡིས། །
རྣམ་པར་སྒྲིན་པ་ཟད་ནས་གཞན། །རྣམ་སྒྲིན་སྦྱིད་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །

As impressões kármicas juntamente com
As impressões de fixação dualista,
Produzem uma maturação, a qual será esgotada.
Em seguida, ela própria se desenvolve como outra
maturação.

- (20) རྣམ་པར་རྟོག་པ་གང་གང་གིས། །དངོས་པོ་གང་གང་རྣམ་བརྟགས་པ། །
དེ་ཉིད་ཀྱང་རྟུ་བརྟགས་པ་ཡི། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་དེ་མེད་དོ། །

Qualquer coisa pensada
Por qualquer pensamento
É de natureza imaginária,
É, no entanto, desprovida de existência.

- (21) གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཉིད། །རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཏེ་རྒྱུན་ལས་བྱུང་། །
བྱུང་ནི་དེ་ལ་སྒྲ་མ་སོ། །རྟག་རྟུ་མེད་པར་བྱུང་པ་གང་། །

A natureza dependente é pensamento

Resultante de condições.

A natureza absoluta é quando ela se torna

Permanentemente livre da anterior.

- (22) དེ་བྱིང་དེ་ཉིད་གཞན་དབང་ལས། །གཞན་མིན་གཞན་མ་ཡིན་པའང་མིན། །
མི་རྟག་པ་སོགས་བཞིན་དུ་བརྗོད། །དེ་མ་མཐོང་བར་དེ་མི་མཐོང་། །

Portanto, não é nem diferente

Nem não diferente da natureza dependente,

Assim como se ensina acerca da impermanência

e assim por diante,

Se isso [o absoluto] não for visto, então aquilo

[o dependente] não é percebido.

- (23) ངོ་བོ་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་གྱིས། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་རྣམ་གསུམ་ལ། །
དགོངས་ནས་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་གྱི། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བསྟན་པ་ཡིན། །

Considerando que os três tipos de natureza

São três tipos de ausência de natureza,

É ensinado que todos os fenômenos

São desprovidos de natureza inerente.

- (24) དང་པོ་པ་ནི་མཚན་ཉིད་ཀྱི། ། རོ་བོ་ཉིད་མེད་གཞན་པ་ཡང་། །
དེ་ནི་རང་ཉིད་མི་འབྱུང་བས། ། རོ་བོ་ཉིད་མེད་གཞན་ཡིན་ནོ། །

A primeira não tem natureza devido às suas
características,
Enquanto a dependente também
Não surge por si mesma,
E portanto é outra ausência de natureza.

- (25) ཚེས་ཀྱི་དོན་གྱི་དམ་པའང་དེ། ། འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་དེ། །
དུས་རྒྱུས་ཀྱི་ནའང་དེ་བཞིན་ཉིད། ། དེ་ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ། །

É, portanto, o significado último dos dharmas,
É também tal como realmente é.
Todo o tempo, em todos os momentos, é tal como é.
E é, em si mesma, mera cognição.

- (26) རི་སྤྱིད་རྣམ་རིག་ཙམ་ཉིད་ལ། ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་གནས་པ། །
འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་བག་ལ་ཉལ། ། དེ་ཉིད་རྣམ་པར་མི་ལྡོག་གོ། །

Enquanto a mente não se mantém
Apenas na mera cognição,
As latências da fixação dualista,
Até esse momento, não cessarão.

- (27) འདི་དག་རྣམ་རིག་ཅན་ཉིད་ཅེས། །དེ་སྣམ་དུ་ནི་དམིགས་ནས་སྟ། །
ཅི་ཡང་རུང་སྟེ་མདུན་འཛོག་ན། །དེ་ནི་ཅན་ལ་མི་གནས་སོ། །

Havendo qualquer objeto à frente [da mente],
Até mesmo o pensamento:
“Tudo isso de fato é mera cognição!”,
Não haverá permanência na mera cognição.

- (28) རྣམ་ཞིག་ཤེས་པས་དམིགས་པ་རྣམས། །མི་དམིགས་དེ་ཡི་ཆེ་ན་ནི། །
རྣམ་པར་རིག་པ་ཅན་ལ་གནས། །གཟུང་བ་མེད་པས་དེ་འཛིན་མེད། །

Quando a consciência não mais se fixa em objetos,
Ela permanece na mera cognição.
Visto que não há nada a apreender,
Não há ninguém que apreenda –

- (29) དེ་ནི་སེམས་མེད་མི་དམིགས་པ། །འཛིག་རྟེན་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད། །
གནས་ཀྱང་གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། །གནས་ངན་ལེན་གཉིས་སྤངས་པའོ། །

Isso é livre de mente conceitual, sem percepções,
É a sabedoria que transcende o mundo,
A transformação da base
Através da remoção das duas negatividades⁷,

7 Os obscurecimentos emocionais e cognitivos.

(30) དེཉིད་ཟག་པ་མེད་དང་དབྱིངས། །བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་དགོ་དང་བརྟན། །
དེ་ནི་བདེ་བ་རྣམ་གྲོལ་སྤྱ། །ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཞེས་བྱ། །

Isso é o imaculado, o dharmadatu,
O inconcebível, o virtuoso, o estável,
A bem-aventurança e o corpo de liberação:
É chamado o Dharma do Grande Sábio.

སུམ་ཅུ་པའི་ཆོག་ལའུར་བྱས་པ་སྒོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་དབྱིག་གཉིན་གྱིས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ། །
ཁྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཇི་ན་མི་ཅ་དང་ལྷོ་ལེན་བ་བོ་རྟི་དང་། ལུ་ཆེན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་བན་དེ་ཡེ་ཤེས་
སྒྲེས་བསྐྱར་ཞིང་ལུས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། །

Isso conclui *Os Trinta Versos* compostos pelo Mestre Vasubandhu. Traduzido, corrigido e editado [do sânscrito para o tibetano] pelos paṇḍitas Jinamitra e Śilendrabodhi junto do tradutor e editor Bande Yeshe De.

Traduzido para o português por Daniele Vargas e Drupchen Dorje, com explicações recebidas do Khenpo David Karma Choephel e de acordo com o comentário de Sthiramati. Agradecimentos ao Professor Joaquim Monteiro.

DHARMA EBOOKS PUBLICATIONS

Este trabalho está licenciado com uma Licença [Creative Commons -
Atribuição-NãoComercial-SemDerivações 4.0 Internacional](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).

Tradução para o Português: Daniele Vargas e Drupchen Dorje

Capa e layout: Beata Tashi Drolkar

Primeira edição: Janeiro de 2023

[DHARMAEBOOKS.ORG](https://dharmaebooks.org)

O Dharma Ebooks é um projeto do Dharma Treasure, que atua sob a orientação editorial do 17º Gyalwang Karmapa, Ogyen Trinley Dordje. Os direitos de propriedade do Dharma Ebooks pertencem à Dharma Treasure Corporation.

正法寶藏
Dharma Treasure